

ELLENZÉKI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre...	8 korona
Fél évre	4 »
Negyed évre	2 »

Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY
Társzerkesztő:
GVENESI EMIL

Szerkesztőség: **Deák-utca 8. szám alatt**
Kiadóhivatal: **Király-utca 1.**

Hirdetések mérsékelt díjazás szerint.

Uj év napjára!

Az O-esztendő utolsó perce is belehult a Multba s az emberiség bizva tekint az Uj-esztendő felé és föbbjót vár a Jövőtől, mint amennyi csalódást a Mult sirjába temetett.

A Gondviselés, vagy akinek jobban tetszik a Természet teremő ereje, mikor küzdeni küldött e földre: szívünk, eszünk és akaratörök mellé irlgalomból a *Reménység* talizmánjával ajándékozott meg, hogy — fátyollal lakarván el előttünk a jövőt — meglántsion hinni, azokban az aranyalakban, amelyek itt-ott átszövők majd életünknek azt a kis részét, amelyet csak sejtünk, amelyrőlcak álmodunk s amely után éppen úgy fogunk sóhajtani, mint a többi emlékké vált álom után.

De hát a Remény el nem hágy, mi sem szabadulhatunk meg tőle s az kecsgetése, biztatása következtében indulunk évről-évre, napról-napra az újabb meg újabb harcba.

Ez a nagy harc, amelyet *Életnek* hívunk, amely próbaköve lelkünk értékének, egy-egy ilyen határkőnél, mint az évforduló is: arra figyelmeztet, hogy amélvédjünk magunkba és mérlegeljük az elszállt napoknak és azokkal együtt lelkünknek a fényét és az árnyékait!

»Az ember sárból és napsugár-

ból van összegyűrva», tehát mindenkiből tapadt hozzánk valami. Egyikhez az elsőből több, a másiktól kevesebb, másához az elsőből kevesebb, a másiktól több. Éppen azért a magunkba szállás perceiben készen kell lennünk a mérleg mindkét felével, hogy levonhassuk belőle okulásunkra a tanulságokat!

A föld fölött s az ég alatt mindennek célja van. Célja van tehát a legbecesebb valóságnak, az emberi életnek is.

Nem a véletlen esélye az, hogy létezőnk. A emberi lénynek magasabb rendeltetése van: a *kötelesség teljesítése!*

Senki sem teremtettet csupán csak arra, hogy daloljon.

Mindnyájan harcra, munkára születünk.

A koronásfők és a koldusok egyaránt!

Nem csak közmondás, hanem a szenvedések, küzdelmek egyenlő megosztása az, hogy »az aranyból való kereszt nehezebb a »fakereszt-nél«... Végzetünk pedig öröktől az, hogy a küzdő, szenvedő ember mankója a — kereszt!

A tenger mélyében is fájdalomtól, a kagylók könnyeiből képződik a gyöngy, így az ember lelkének igaz gyöngyei is, leglőbbször csak fájdalomból születhetnek!

Ez az, ami bennünk értékes, amit

javunkra irnak akkor és ott, amikor és ahol majd egyszerre mérlegre tesszik cselekedeteinket.

És hogy gyarlóságaink között lehesse vezércsillagunk, hogy rátaláljunk a göröngyök között is arra az útra, mely előre és felfelé a *tökéletes boldogsághoz* vezet, meg kell tanulnunk a legnagyobb erényt: az *ember-szeretelet* és ezzel együtt mindazt, amit ez a mélyesges magasztos *Ige* magában foglal.

Meg kell tanulnunk a türelmet embertársaink iránt; a gyöngéd szót, mikor arra szomjas a szív; a meleg tekintetet, mikor az másnak kincsel fölér.

Le kell vetköznünk a gúnyt, a ridegséget; el kell fojtani az irigységet, az önzést, a gyűlöletet s a bosszút. Szívünkhez kell emelni azokat, akik odáig föl nem érnek: kezett kell nyujtanunk azoknak, akikhez le kell hajolni.

Nem az értelem, nem a szellem, nem a vagyon mértékével kell mérlegelni, hanem testvért kell látni mindenki-ben, elnézőknek kell lenni gyöngeségeik, hibáik iránt és késznek kell lenni mindenkor a bocsánatra.

Az *emberszeretet* az az életnedv, amelynek egyetlen cseppjével megédesíthetjük egy egész nagy tengerét a keserűségnek!

Ez az a nagy misztérium, a boldogulásnak tilka, s aki ennek birto-

Várhat-e az iparos jobb időt?

Irta: Arozi József.

Alkalmi cikk a vasárnap tartott iparszerelő gyűlésről.

A magyar iparos sohasem élvezett valami nagyon kedvező időt. A mostani háborus idő pedig tönkretette még azt a kevés jót is, amibe eddig része volt. Az ipari fogyasztás terén a keresletnek megszüntetése időszerűvé teszi felvetni azt a kérdést, lesz-e valamikor kedvezőbb a magyar iparos sorsa? Kell, hogy e kérdés felett gondoljunk és ennek nyomán levelet vagyunk a magyart jellemző közömbösséget, teljes határozottsággal a cselekvés terére kell lépünk. Ennek nyomán várhatunk javulást, mert: „Segíts magadon, és az Isten is megsegít!” Cselekednünk, tennünk kell! Vessük le a mindenkor tanúsított közömbösséget, lépünk a cselekvés terére s ezzel segítünk önmagunkon és másokon is. A helyzeten való javítani akarását kell, hogy megelőzze azoknak az okoknak a keresése, melyek miatt az ipari törekvések sikertelenek, melyek folytán iparosaink és iparunk oly szánalmas helyzetben vannak.

Általánosan megszokott dolog, hogy a hibák keresésénél mindig máson kezdjük a sort. Miután én teljes szívemből, egész lelkemből és minden erőmből akarom a mostani helyzetet megmáltani, eltérek a régi módszertől. Ennek az állapotnak senki más, hanem mi magunk iparosok vagyunk az okai. Mi vagyunk azok, akik nyugodtan tudjuk eltűnni, hogy milliókra és milliókra menő összeg vándorol ki az országból külföldön készült ipari cikkekért. Nem kellett bennünk valami nagy aggodalmat, nem tudtunk belőlünk kiváltani egy nagyszerűen fontos tiltakozást az az 1832 millió korona, mely a mult évben országunk pénzéből idegen iparosoknak jutott. Ha e felett gondolkodtunk volna, már régen orvosoltuk volna a bajt. Ez az ijesztően nagy szám kell, hogy mint az állandó tűzvész rémes lángjától megvilágított kísérteties tény lebegjen szemeink előtt. Hazaszeretünk tűzének lángja hamvasza el az a lanyhaságot, melynek következménye, hogy gertyánk, szappanunk, edényünk, lámpánk, irónunk, kalapunk — osztrák ruhánk csak akkor jó, ha posztója — angol cipőnk pedig csak akkor kényelmes és kielégítő, ha — amerikai. Azt a látszatot kelti mindez,

mintha körültekintéssel lennének azon, hogy e nemzetközi iparcikkek közé ne kerüljön magyar! Mert hisz a magyar ipar pártolással esetleg rokonunkat támogatnók! Jó magyar ipartermékeink helyett inkább pártoljuk az osztrák sógor selejtes rongyait, haszontalan iparcikkeit!

Pedig hála Istennek, ma már odaféleldött iparunk, hogy nem kénytelen szerényen megvonulni az idegenként gyártotta cikkek elől. Megállja az az összehasonlítást. S nemcsak hogy nem marad mögötte a külföld hasonló iparcikkeinek, hanem még följük is kerekedik.

Csak a hazaárulás vádjá illetheti azt, aki azt meri mondani, hogy: vas-, kalap-, butor-, szabó-, vagy cipőiparunk nem mulja felül az osztrákok hasonló termékeit. Szegedi szappanunk Angliában — ez iparilag fejlett államban — keresett cikk. Nézzünk körül, hogy nálunk található-e az az európai hírű ipartermékünk? Ugy-e nem találjuk. Nekünk idegen kell, mi azt kedveljük s ezért nem leli a mi véreink terméke otthonát e hazában.

De elég legyen a sopánkodásból! A néhai időket a háboru válsága még rosszabbra fordította, de a helyzet nem marad-

kában van, még szerencsétlenségek közepette sem lehet boldogtalan, mert az emberszeretettel — úgy mint a fölkelő nappal az arauysugár — együtt jár az is, hogy örömet ad a mások öröme!

Ha majd kicsinyességeink nem nyűgöznek le bennünket, ha dolgozni tudó kezünkkel nem felünk megérinteni mások sebeit; ha türelmünk nem vész bele az indulatok első fellobbanásába; ha önzésünk nem némitja el lelkiismeretünk, jobbjéz-sünk szavát: akkor majd mindnyájan megértjük a szeretet törvényének igazán szent igéjét.

Hiszen az Új év is, amelynek méhében annyi sok boldog és szomorú percünk fogamzik majd meg, arra oktat az Ó-év tanulságaiból, hogy tárjuk föl szívünket a legszebb a legnemesebb érelemnek és — szeres-sük egymást!

Ne zárkózzunk el önzőn önmagunkból!

Hogy könnyeket ne okozunk másnak: ez csupán kötelességünk; de hogy könnyeket letörölni is tudjunk, ez az az irgalom, amellyel minden lelki értelemben magasabb ember tartozik másnak.

Vajha szívébe vésné az Új év első napján minden ember azt a Hindu közmondást: »A hány tökéletesen boldog órát szerezünk másoknak, annyi teljesen boldog nappal adós nekünk a sors!«

És a sors, senkinek se marad adósa!

Csak az emberszeretettel hozhatja létre az egyetértést, csak ez egyesítheti az erőket, csak ez idézhet elő jólétet, csak ez virágoztathatja föl minden irányban városunkat!

És mi mindazoknak, kik egyetértésre, az erők egyesítésére, a közjó, a jólét előmozdítására, Újpest város felvirágoztatására és boldogítására törekednek: *összinte szívből kívánunk boldog Új évet!*

Brankovics György.

hat ily mostoha. Némi javulás majd csak érezhető lesz, ha vissza jönnek a béke napjai, de ez ne elégítsen ki. Javítanunk kell még a multban volt helyzetet is. Erre pedig itt a legjobb idő. Ezt munkálni kell a cselekedni vágyó magyar iparosnak. Vegyük fontolóra, mily nagy veszteség az országnak az a 1832 millió korona, ami kivándorol tőlünk. Tomórüljünk, hogy a pénz kiözönlését meggátoljuk. Legyen az e téren kifejtett munkásság a gyakran és sokat említett össetartás erőpróbája. Mint egy embernek kell felkelnie valamennyiünknek, hogy e régi baj, az elhatalmasodott árubeözönlés ellen sikerrel védekezhessünk szükséges, hogy a magyar ipartermékek iránti szeretettel neveljük önmagunkban ne engedje érvényesülni hazánkban az idegen kéz munkáját a honi iparunk termékeinek rovására. A kényelemszeretők leintik az ily megoldást azzal, hogy a remélt gyümölcsöt majd megteremti az önálló vámterület. Ennek a megalkotását pedig a nagy állású kormányfőriák feladatai körébe utalják. Pedig addig is lehet ám cselekedni!

Állítsa fel minden magyar a háza küszöbén a vámsorompót, s akkor nincs szükségünk az önálló vámterület törvénybe iktatására.

Tövissek.

Uj év!

A költőnek ócska tárgya!

A prózai embernek — pénzkérdés!

En a költő és a prózai ember közt lévő, tekervények nélküli uton szeretek járni, amelyen minden megterem, csak arany nem s így elmondom jó kívánatomat költői hangulat nélkül, elmondom anélkül, hogy boraválóra vagy bármire számítsanak.

Az én „B. u. é. k.”-ám egy fillérjébe se kerül senkinek.

Tehát?!

Újpestnek azt kívánom, hogy a polgármesteri székhely ez új évben ne kerüljön olyan polgármester, aki csak a szájával gazdálkodik tisztességesen és becsületesen.

Újpest lakosságának azt kívánom, hogy ez új évben ne szoruljon rá a lóhúsmészárszékre s minden nap repüljön egy sült galamb a szájába, de csak úgy, ha azt nem várja.

Az újpesti függetlenségi pártot minden néven nevezett választás alkalmával aján-dékozza meg az Új-év győzelemmel, az újpesti függetlenségi körnek pedig adjon annyi új tagot, mint amennyi csillag ragyog az égen — derült nyári éjszakákon.

Iparosainknak adjon az új év sok munkát és megrendelést, kereskedőinknek sok vevőt, pénzintézeteinknek sok betevőt s mennél kevesebb fizetésképtelen páciens-t. És valamennyit óvja meg az új adóörvény kedvezményeitől.

Dr. Miklós Antal helyettes polgármestert szabadítsa meg az új év a polgármester jelöltéktől és a jelöltek keresőtől meg csinálótól.

A városi tisztviselőnek adjon az Új év a saját pénztárából előlegeket, segélyeket és személyes pótlékokat s kímélje meg a közpénztárt, no meg — a szegények alapját.

A városi képviselők feje fölött ott lebegjen minden közgyűlésen és bizottsági ülésen a Szent Lélek tüzes nyelve, hogy mindenkor csak a közérdek és a közjó érdekében mondjanak „igen” vagy „nem”-ut!

Nagytitiszteletű dr. Varázseji plébános

Az idegentől való elfordulásra bírhat ha látjuk, hogy szükségletünket magyar iparikkal kielégíthejük. Ha saját magunk győződünk meg, hogy készítményeink vannak olyan jók, mint a külföldéi.

Ennek bemutatására tervet és alkalmot adni célja egy most Újpesten megindítandó mozgalomnak. Ez iránt az eszme iránt társadalmunk minden rétege érdeklődik. Ezért helyesnek kell mondanunk azt a szándékot, hogy Újpest előkelőbb iparosai — akik hivatalosan szakszerű és minden tekintetben megfelelő készítményeikkel bizonyítottan a magyar ipar versenyképes voltát az Újpesten készült magyar iparcikk mintatárházát akarják megalkotni.

Ennek haszná az, hogy a kereskedő megismerje mi, mily mennyiségben és mily minőségben készül nálunk: igyekszik az ő szomszédságában beszerezni mindazt, a mire üzletében szüksége van.

Ipartermékeink e hirdetés nyomán az óhajtott és várt fellendülés bizoyára mutatkozni fog. Remélni engedi ezt ama fényes lefolyású és nagyarányú iparogyűlés, mely vasárnap lefolyt s melynek részleteivel más helyen foglalkozunk.

szabadítsa meg az új a felekezet gyűlölő ujságíró káplánoktól és ajándékozza meg a papoknak sok olyan ellenségével mint amelyen e lapok felelős szerkesztője.

Vertzikének adjon az új év hirlapírói toll helyett Oltári szentséget, hirlap helyett ima könyvet a kezébe s embergyűlöletét változtassa át emberszeretetté!

És mivel ajánlékozza meg az új év az „Ellenzéki Hirlap”-ot?

Legalább is annyi előfizetével és hirdetővel, mint amennyi „A Nép”-nek kellett volna, hogy megélhessen.

Ez, azt hiszem, elég szerény kívánság! Ennél többet már nem is kívánok!

Városi ügyek.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Újpest város képviselőtestülete mult év december hó 30-án dr. Miklós Antal h polgármester elnöklése mellett rendkívüli közgyűlést tartott, melyen tudomásul vételt: a belügyminiszternek a tiszteletbeli tanácsnoki állások megszüntetése tárgyában intézett leirata; a kereszmák, sorházak és pálinkaszüzletekről szóló szabályrendelet jóváhagyása; a vármegyei hatóságának a gimnázium telkének 169 négyszögöllel való kiegészítése tárgyában hozott véghatározata, továbbá azon határozata, amellyel kötelezi a képviselőtestületet, hogy Kaszás Béla aljegyzőnek a továbbképző tanfolyamra kiküldése alkalmával felmerült utiköltségeit és napidijait szavazza meg.

A képviselőtestület a 120.590 K 50 f. ideiglenes kölcsönnek a visszatérítésére 1913. augusztus végéig halasztást engedélyezett; felhatalmazta a tanácsot, hogy az 1913-ik évi költségvetés jóváhagyásáig az 1912-ik évi költségvetés alapján eszközölhessen utalványokat; megengedte, hogy az 1912-ik évi költségvetés keretén belül összesen 3756 K hitel átruháztassék; a javadalmi hivatal főnökének 800 koronát, a személyzetének egy havi fizetést, a városi vágónői szolgáltnak és tüzoltóknak 630 koronát és Gyárfás Emil indítványára a díjnokoknak 1000 koronát szavazott meg *újévi jutalom* eméin.

A belügyminiszternek dr. Ugró Gyula személyi pótlékára vonatkozó határozata és a helyettes polgármester bejelentése dr. Kis Sándor indítványára a napirendről levétetett s a legközelebbi közgyűlés napirendjére fog kitűzteni.

A képviselőtestület elfogadta a tanács azon javaslatát, hogy a közsegély, gyermekvédelmi és iskolai ügyék a közigazgatási ügyosztályba, ellenben a katonai, rendőri és bírósági ügyek közvetlenül a polgármesterhez utaltassanak; elfogadta továbbá a Gyálitói telek felosztásának módosított tervezetét s tudomásul vette a közsegélyeknek végleges elszámolását, a közmunka váltások, városi és iskolai pótdások törlesztését, a pótdások túlfizetésének visszautalását s a Déli Vasut-társaság részére az adó visszautalást.

A géperejű közúti vaspályák közlekedéséről szóló szabályrendeletet a képviselőtestület — hasznos és célszerű, a város, a község és a közúti alkalmazottak érdekeit védő módosításokkal kibővítve — elfogadta.

A közgyűlés több kisebb ügy elintézésére 5-án véget ért.

Az 1913. évi vármegyeyel virilisták Ujpestről: Hederváry Soma, Mauthner Mihály, Schreiber Gyula, gróf Károlyi László, Wolfner Nándor, Wolfner Tivadar, Egyedy Lajos, Feldmann József, dr. Arady Béla, dr. Ugró Gyula, Lindt János, királyhalmi Kőrösi Albert K., Kalnay István, Fürst Gerson, Jankovics J., Rosenfeld Jakab, Székely Miksa, Löwy Bernát, dr. Weisz Ferenc, Kollár Miklós, Kohn Salamon, dr. Szabó Béla, Ehrenwald Vilmos, Erős Henrik, dr. Kiss Sándor, dr. Führer Simon, Székely Lajos, dr. Varga Károly, Schwartz Jakab, dr. Kovács Nagy Lajos, Bettelheim Ottó, Singer Mór, Ehrenwald L., Lichtenstein József, Eliás Márk, Diamant Ignác, dr. Wolfner Jakab, Brenner Márton, Perl Adolf, Neufeld Bodog, dr. Kálmán Ödön, Kohn József, Podák György, Kálmán Gábor, Kőrösi Lajos, Spitzer Mór, Barta József Paulovics Viktor, Fráter Zsigmond, Melocok Lénárd, Klaudy Lipót, Hladek Nándor, id. Erker András, Háberfeld Károly, Bartel Emil, Schultze Ede, Ritter A. Soma, Antal János, Csabák József, ifj. Ráger János, Mezey Dávid, Korpás Lajos.

Iparügyek.

Iparvédő egyesület. Lapunk múlt számában jeleztük, hogy Budapest-környéki iparvédő és fejlesztő egyesület van alakulóban. Ezen alakulás érdekében december hó 29-én, az ujbpesti ipartestület tanács-termében *Korányi Jenő* elnöke mellett tartották meg iparosaink az értekezletet, amelyen körülbelül kétszáz ujbpesti iparos, a környékbeli ipartestületek kiküldöttei, továbbá *Dobieszky Sándor* országgyűlési képviselő, a „Magyarvédő egyesület” ügyvezető alelnöke, *Ivánka Pál* vácjárásai főszolgabíró, a váci védő-egyesület elnöke, *Kovácsy Kálmán* országgyűlési képviselő, rákospalotai iparhatósági biztos, *Borbély Sándor*, a váci védő-egyesület ügyvezető alelnöke, *Dr. Miklós Antal* h. polgármester voltak jelen.

Korányi Jenő melegen üdvözölte a megjelenteket s az értekezletet megnyitotta. *Dobieszky Sándor* tartalmas beszédben megindokolta a Budapest környékbeli iparvédő egyesület létesítésének a magyar iparcikkek meghonosításának s a közönséggel való megkedveltetésének a szükségességét. Indokai közül valóságos megdöbbentést idézett elő az a statisztikai adat, hogy amíg 1882-ben csak 875 millió K, addig 1910-ben már 1852 millió K volt a behozatalunk s ez óriás összegből 1115 milliót fizettünk iparcikkekért, 528 milliót textil gyártmányokért, 80 milliót butorokért, 4 milliót nyakkendőkért, 1 milliót szivarszippákért s 509.000 koronát nyakkendőkért — külföldnek, holott mindezek a cikkek hazánkban is készíttetnek. *Dobieszky* szerint a magyar iparosok baján csak úgy lehet segíteni, ha a magyar közönséggel a magyar ipar termékeit megismertetjük, s e célra vagy iparkiallításokat rendezünk, vagy mintacsarnokokat vagy áruházakat állítunk.

Arct József, aki az iparvédő egyesület megalakítása érdekében megindította Ujbpesten a mozgalom, hangsúlyozza, hogy a magyar iparszeretetre nevelni kell a közönséget s e cél elérésére egy mintacsarnoknak

a felállítását s az előmunkálatok elkészítésére egy bizottság kiküldését indítványozza.

Ivánka Pál szerint csak egy áruház felállításával lehetne e célt elérni, mert a mintacsarnokot egyszerűen muzeumnak tekintené a közönség, míg az áruházban mindjárt bevásárlásokat is eszközölhetne. A bizottság kiküldésére vonatkozó indítványt ő is elfogadja azzal, hogy e bizottság jelentése küldessék el a környékbeli ipartestületeknek s csak azután alakíttassék meg az ujbpesti iparvédő egyesület.

Korányi Jenő azt tartja a legfőbb célnak, hogy a közönséggel olyan iparcikkek ismerttetessenek meg, amelyek itt készülnek. Hogy a megismertetés miként történjék, e kérdésnek megfejtsé a bizottság feladata leendő.

Borbély Sándor üdvözli az iparnak tekintélyes számban megjelent képviselőit, s annak kijelentése után, miszerint elérkezett az ideje annak, hogy ezután az iparosok védjék meg a magyar ipart s hogy e védelemre a legkifejlettebb iparváros, Ujbpest van első sorban hivatva, megígéri a váci védőegyesületnek dologi és erkölcsi támogatását s azzal zárja szavait, hogy a magyar érz segítse diadalra a magyar kéz munkáját.

Vilhelm József az ujbpesti iparvédő egyesület azonnali megalakulását s tisztikurának a megválasztását indítványozza s rögtön fel is olvassa az elnök, alelnök s a többi tisztviselők névsorát.

Korányi Jenő a megalakulást s a tisztikar megválasztását korainak tartja s indítványozza küldessék ki egy jelölő bizottság, amely egy 33 tagból álló nagybizottságot jelöljön, amely bizottság az előkészítő munkálatokat elvégezvén, egy újabb értekezletnek tegyen jelentést, dolgozza ki az alapszabályokat s csak ezek elfogadása után választassék meg a tisztikar.

Az értekezlet elfogadta az indítványt, a jelölő bizottságot megválasztotta s az elnök az értekezletet öt percre felfüggesztette.

Az idő elmúltával *Gyárfás Emil* a bizottság által jelöltek névsorát felolvasta s az értekezlet a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Megválasztották az előkészítő nagybizottságba:

Vidkiek: Dobieszky Sándor, Dr. Héderváry Lehel (Bpest), Ivánka Pál, Borbély Sándor (Vác), Kovácsy Kálmán, Steinhübel Jakab, Spreiczor József, Kobulánits József és Buday Béla (Rákospalota).
Helybeliek: Dr. Miklós Antal, Höberth Béla, Korányi Jenő, Pohl Károly, Csepreghy Pál, Feldmann Károly, Petőc Endre, Kiszling István, Zaoról János, Dürr János, Zuhorszky Pál, Reiu Károly, Ludwig H. Endre, Fericsán György, Vnuk Lajos, Victoria Ferenc, Andrejka József, Dekáni Árpád, Zoltán Jenő, Horváth József, Bálint Sándor, Wilhelm József, Arct József és Gyárfás Emil.

Ezek után az elnök köszönetet mondott a jelenlevőknek az ügy iránti érdeklődésükért s nagy számban való megjelenésükért s az értekezletet befejezettnek jelentette ki.

Értekezlet után a most megválasztott nagybizottság a legközelebbi teendőket megállapította tárgyalóban ülést tartott és megállapította a legközelebbi teendőket. Enagy arányú egyesülés lendületet fog hozni bizonyára az ujbpesti iparban.

Az iparhatósági megbízottak választása vasárnap volt az ipartestületi kistanács-teremben. Jelöltek voltak és szavazatokat kaptak: Balog Ferenc, Dürr János, Dingl Péter, Grósz Antal, Hartmayer György, Heindl Gyula, Hornyák Imre, II. Hoffmann József, Fuchs Bernát, Lagler Ferenc, Nagy Károly, Rehberger Ignác, Krén Károly, Nasser Manó, Kovács József, Lichtenstein Lipót, Varga Sándor, kik 31—31 szavazatot kaptak; továbbá Szekfű József 28, Láng Károly 28, Sztópka Tamás 16 szavazattal megválasztották az 1913. évben működő iparhatósági megbízottaknak.

Ezen alkalommal egy örvendetes és közmegegyenést keltő határozattal kell az érdekelteket megismertetni. Az ujbpesti ipartestületnek régi panasza volt, hogy a kontárkodás az iparhatósági megbízottak utján nem bírta elég erőlyesen és azonnal megakadályozni. *Pohl Károly* titkár régente többször ártirt a tanácsához ez ügyben, míg most, ez évben az ipartestületi elnöknek: *Korányi Jenő*nek a tanácsban való részvétele idején *Dr. Miklós Antal* h. polgármester egy oly tanács határozatot hozott, mely általános helyesléssel találkozik az iparos körökben. A határozat, melyre az ez évi iparhatósági megbízottak figyelmét felhívjuk, azt tartalmazza, hogy az I. fokú iparhatóság — tehát a tanács — rövid pannaas esetén azonnal kiküldi hivatalos közeget a így alkalom lesz a kontárkodást még azon órában megszüntetni. A dolog megértéséhez tartozik, hogy eddig csak napok, esetleg hetek múltán történt intézkedés, tehát rendszeren akkor, mikor a kontár munkáját befejezte s így csakély pénzbüntetéssel iparkihágás címen megzabadult a befejezett üzlet után, most kilátás van rá, hogy jogosulatlan iparüzés és vállalatát beszüntetni, félbenhagyni kénytelen, tehát óvakodni fog, nehogy magának súlyosabb következmény anyagi károkat okozzon. Ezen határozatot mi, kik az iparoság ezen vitális kérdéséért nem egyszer szállottunk sikra, szintén örömmel fogadjuk.

Iparos naptár. Az 1913. évre, Pósa Endre kiváló könyvkiadó Veszprémben egy a maguk nemében első és páratlan naptárt adott ki Magyarország iparosai számára. Van ezen naptárban sok az ipartestületekhez fűződő olvasmány és sok jeles iparos előharcosunk arcképe díszíti. Megrendelhető a kiadónál, de helyben az ipartestületen is. Ára: 60 fillér.

Országos iparos kongresszus Nyiregyháza. Az ipartestületek Országos Szövetsége jövő évi közgyűlését Nyiregyháza fogja megtartani. Ugyanekkor lesz a város általános közgyűlése épülő tanoncothton ünnepélyes felavatása.

HIREK.

— Az 1903. év üstökösai. A. Berberich professzornak, az ismert berlini csillagásznak s a csillagászati évkönyv kiadójának jelentése szerint 1913-ban négy üstökös fog nagy utjában ismét visszatérni. Már januárban megjelenik a IV. üstökös, melynek keringési ideje vagy 7 esztendő és a Holmes-üstökös, amelyet a tudósok eddigelé csakis fotografálás útján észlelhettek, mely tehát csakis photochemiai fényugarakat árnyalt. A harmadik a Finlay-tól 1836-ban felfedezett üstökös, mely ezuttal szintén csak nagy ügyvel-bajjal lesz szemlélhető. Március hónap a de Vico-tól 1844-ben felfedezett üstökös kerül — körülbelül hat esztendőig tartó keringési útja között — a Nap közelébe.

— Csáky püspök — Vácna Vácról jelentik: Vác városa másfél évszázaddal ezelőtt Althan gróf akkori püspökkel szerződést kötött az ugynevezett királyi kisebb haszonélvezeti jogok bérletére. A szerződés igen terhes volt a városra, amely már egy

évszázad óta iparkodik szabadulni tőle, de hosszabb pörökös ellenére sem tudott eredményt elérni. *Csáky* Károly gróf jelenlegi püspök most kellemes ünnepi meglepetést szerzett a városnak. Karácsony előtti napon fölment *Zádor* János polgármester hivatalos helyiségébe, ahol a polgármester a tisztikar élén fogadta. A püspök kijelentette, hogy ünnepi ajándékot hozott székvárosu közönségének és aláírta a szerződés megváltására vonatkozó megállapodást, amelynek értelmében a *vámszedési, vásártartási és révszedés joga* a város tulajdona lesz, ugyiszintén a város és a vasútállomás közötti terület *nyolcvan hold terület* is. A két milliónál nagyobb értékű megváltás ellenében a város kötelezte magát, hogy katolikus iskolák főtartásához évenként 20 000 koronával járul hozzá. A város közönsége nagy örömmel értesült a püspök elhatározásáról és rendkívüli közgyűlésén fejezte ki hálás köszönetét.

Tanonciskolai szakfelügyelők. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a tanoncoktatás fejlesztésére érdekében szakfelügyelői intézményt létesített, melyet — az eddig tapasztalt hasznos hatásnál fogva — a jövőre is kiterjeszteni szándékozik. E célból már ki is nevezte a folyó tanévtől az 1914—5. tanév végéig terjedő időre szükséges szakfelügyelőket. Ujpest területén működő összes iparos tanonciskolákhoz *Raffay* László szegedi felsőipariskolai tanárt, a kereskedő tanonciskolákhoz pedig *Péter* János székesfehérvári főigazgató, felső keresk. isk. főigazgatót nevezte ki a miniszter.

— **Elhunyt festőművész.** Ember *József* tehetséges festőművész 33 éves korában *Tél-utca* 27. szám alatti lakásán meghalt. Temetése szerdán délután volt nagy részvét mellett.

— **Eljegyzések.** Faragó Katicát, Faragó György ujpesti nyomdatulajdonos leányát eljegyezte Játékos István. — *Karcsag* Lajos az ujpesti Kohn és Fried vegyeszeti gyár utazója eljegyezte Scheiner Mór leányát, Ilonkát, Torókszent-Miklóseről.

— **Házasság.** Pergner Oszkár e hó 24-én házasságot kötött Hemző Margit urleánnyal. Az ujpesti anyukönyvi hivatalban díszes közönség jelent meg az alkalommal és örömmel üdvözölték a boldog új párt.

— **Halalozások.** Martosi Móróc Sándor fővárosi polg. isk. tanárt és családját érzékeny csapás érte. Egyetlen kis gyermeke Sándor életének 9 ik hónapijában szerdán délelőtt meghalt. Csütörtökön temették az ujpesti köztemetőben. — *özvegy Csanády Józsefné* szül. Schönberger Anna december 29-én 63 éves korában jobblétre szenderült. Az elhunytban Csanády József ujpesti nyomdatulajdonos az édesanyját *szolgálja.* — *Wagner Jenő* ujpesti temető gondnokot, lapunk egykori szerkesztőjét szomorú csapás érte. Az ünnepkor született Antal nevű kis fiacskája rövid 3 napi életke után elhalálozott. A szomorúsággal sújtott szülők fájdalomában mi is őszintén osztozunk s legyen e rövid megemlékezés is enyhülés, vigasztalás bánatuk közepett.

— **Táncvizsga.** Az ujpesti áll. polgári leányiskola növendékei mult évi december hó 21-én és 22-én tartották meg az intézet tornatermében táncvizsgájukat. A kezdők 14, a haladók 20 táncot mutattak be s a szülők és a meghívott vendégek nem győztek eléggé gyönyörködni leányaik szép mozgulataiban és hullámszerű lejtéseiben. A szép siker *Roller Malvin* táncmesternő érdeme, akit viharosan meg is tapsoltak és éljenztek.

— **Árviz Ujpesten.** Az a háztulajdonos aki éjjel nyugodtan akar aludni az rendelje meg a vízvezeteki munkát Ulrich József urnál, mert az két évi jótállást vállal és tíz légkör nyomásra kipróbálja a vízvezeteket. Lakik: Ujpest, Gyár-utca 5. Telefon 137—4.

— Az ujpesti izraelita hitközség a mult év végén választotta meg hitközségi képviselőit. Megválasztott elnökök: Dr. Lichtmann Henrik, képviselők: Lissauer Lajos, dr. Altwer József, Wagner Samu, Schwartz

Jakab, Náthán József, Arányi Adolf, Barta Mór, dr. Földes István, Hadl József, Rosenthal Gyula, Szemere Ernő, Weisz Samu (szabó), dr. Seiner Henrik, Deicht E. Lajos, Lefkóvits Samu, Lissér Ignác, Grünbaum Ede, Márkus Sándor, Tihanyi Géza, Freund Vilmos, Singer Lipót, Weisz József (Egyedi), dr. Seligmann Jenő, Ladányi Emil, Kovács József, Ladányi Zsigmond, Schönhauser Sámuel, Winternitz Gyula, Rein Adolf, Kalmár Károly, Körösi Lajos, Steiner Bertalan, Lichtenstein Mór, Donát József és Barta Dezső. Adófelszámolási bizottsági tagok lettek: Diamant Ignác, Fischmann Miksa, Fornsheim Izidor, Fürst Gerson, dr. Földes István és Schwartz Jakab.

— **Halál az utcán.** Patonai Lajos az ujpesti járásbírósirodavezetője *Andrássy-ut* 75. számú ház előtt decz. 29 én reggel hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. Bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Fertőző betegségek Ujpesten** a mult héten 5 vörheny és 14 kanyaró eset fordult elő.

Testületek. Egyletek.

A **Lujza Leányegyesület** f. évi január hó 11 én az ujpesti Vigadóban *Hamupipőke* énekes tündérvjáték előadásával egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté este fél 9 órakor. Személyjegy ára 2 K. Családjegy ára 5 K.

Az **ujpesti Gyermekebarát Egyesület** f. é. január hó 16-án, a Közművelődési Kör külön helyiségében tartja évi rendes közgyűlést.

Az **ujpest-rákospalotai Önkéntes Mentő-Egyesület** a mult december hó 30-án tartotta alakuló választmányi ülést *dr. Miklós Antal* h. polgármester elnöke mellett. Az elnök az ülést megnyitván, kiemelte azon érdemeket, melyeket az egyesület létrehozása körül *Salyk* Károly rendőrtanácsos, *dr. Oszmann Mór* és fia *Oszmann Elemér* szereztek. Az egyesület eddigi működését *dr. Oszmann Mór* ismertette. Az egyesület 1912. október 11-től december 29-ig 137 esetben vonult ki és 136 egyént látott el első segélyben, 19 egyént pedig a saját ambulanciáján kezelte. A 136 egyén közül 78 at kórházba, 23-at lakására, 12-öt a rendőrségre szállított s a 23 a helyszínen maradt. Ezek közül 17 halálosan, 35 életveszélyesen s 84 könnyen sérült. Az ambulancián kezelték közül 1 súlyosan és 18 könnyen sérült.

A jelentést a választmány köszönettel tudomásul vette.

A választmány ez alkalommal *igazgatókká:* dr. Führer Simont, Ehrenwald Vilmost, dr. Kis Sándort, Vágó Gyulát (Rákospalota) és dr. Althvéhr Józsefet; *a segélybizottság tagjaivá:* dr. Hédeváry Somát, dr. Wolfner Jakabot, dr. Kovács Nagy Lajost, dr. Földes Istvánt, Deutsch Jenőt, Korányi Jenőt, Feldmann Károlyt és Weisz Sándort választotta meg.

Végül elhatározta a választmány, hogy Szilveszter éjjelén, céljainak előmozdítására, a nyilvános helyeken gyűjtést rendez.

Ujpesti Háztulajdonosok Egyesülete. December 22-én alakult meg, a tagok élénk részvétele mellett városunknak ezen uj egyesülete. Ezt az egyesületet a háztulajdonosok nem azért alapították, hogy a házbérsérfot jobban mozgósítsa hozzák, hanem azaz a dícséretre szándékkal, hogy a háziurak és lakók közötti harmóniát megteremtve az élet gazdasági nagy harcában tömörülés által helyesebben megtudják érdekeiket védelmezni.

Az egyesület céljait már lapunk mult számában ismertettük. Hogy mennyire hűzagrótló ez az uj egyesület városunkban mi sem mutatja jobban, mint hogy már a megalakulásnál több mint 250 tag jelentkezett felvételre.

Az alapszabályok ismertetése után megajtetett a választás, mégpedig a következő eredménnyel:

Az elnök és egyik alelnöki állás betöltetlenül maradt, első alelnökké *dr. Ladányi* Armin választott meg, a többi tisztiségre pedig: ügyvezető bizottság: *Bulicsék* Ferenc, *Jósa* Dániel, *ifj Réger* János; pénztáros *Krisztics* Ede; ellenőr *Fericsán* György; ügyvezető igazgató *Acsél* Károly; ügyészek *dr. Dély* István és *dr. Meisler* Samu. Választmány: *Csepregy* Pál, *Chobot* Mihály, *özv. Deutsch* Zsigmondné, *Ehrenwald* László, *Erős* Henrik, *Emmerling* Rezső, *Fábián* István, *Feldmann* József, *Földes* Armin, *Hahn* Ferenc, *Hasza* József, *Hladek* Nándor, *Horváth* József, *Kazda* József, *Kondermann* Sándor, *Pintér* Károly, *Spitzer* Armin, *Weisz* Miklós, *Zaorál* János rendes tagok. Póttagok: *Horváth* Imre, *Láng* Károly, *Mády* János, *Petőc* Endre, *Schneider* József, *Vigodni* Adolf, *Wolf* Gusztáv, *Weisz* Vilmos.

A „*Raffael*” céh kollektív kiállítása 22-ikén zárult be. A céh utánna követő közgyűlésen megállapítást nyert a költségeket fedező jövedelem. Egyben kifejezésre jutott a jövő terve, mely szerint a céh vidéki tárlattal kapcsolatban, rendez kiállítást 1913. évben.

Ezekből láthatjuk, hogy a „*Raffael*” céh szárnybontogatása nem hagyta közönségünket hidegen. Körülbelül százan álltak a céh zászlója alá pártoló tagságukkal. Midőn ezt konstatáljuk, kifejezzük abbeli reményünket is, hogy mindig több és több lesz azoknak száma, kik támogatják a *Raffael* céhet, hogy tőmjén és áldozat bőven legyen nemes oltárunk, — a szép kultuszának felvirágoztatására!

Közalululás. „*Mikszáth* Kálmán” neve alatt új kör alakult meg mindennemű kulturális célzatu programmal; f. hó 29-én volt a megnyitó ünnepély a „*Vigadó*” nagy termében. Fekete Miklós elnök, megnyitó beszédében megköszönte *dr. Kálmán* Ödön diszelnök és a nagy számban megjelent publikum támogatását s kérte azt a jövőben is gyakorolni. Majd mint konferenciérmondotta be az ünnepély szép számaint, mely valamennyi osztatlan elismerésben tapolásban részesült. A sikerben osztozók: *Erdélyi* Erzsike szavallatával, *Gárdonyi* Lajos kupléival, *Glasser* Nelli hegedűjátékával, *Békéssy* József az ujpesti Népszínház tagja kupléival, *Wellmann* Brothers excentrikus mókákkal.

A nagy erkölcsi és anyagi siker az uj kört szép reményekre jogosítja.

Felruházó ünnepély Fényes keretekben rendezte a „*II. Rákóczi* Ferenc társaskör” a „*Patronázs*” egyesülettel kapcsolatban ez évi gyermek felruházó ünnepélyét e hó 23-án.

Pintér Károly elnök megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, mire *Mészleányi* Zoltán igazgató nagy hatású beszédben elmélkedett az emberszeretet magasztos eszméjéről, mely a mai felruházó ünnepélyt eredményezte.

Általános kívánatra felszólat *Tanács* Dezső szerkesztő, ki magas szárnyalású beszédében *Pintér* Károlyt emelte ki és köszöntötte. Gyönyörű volt az a hasonlatos, mikor *Pintérről* megemlített, hogy esodálatos ember, kibén eddig csak szigor, köszíviség volt látható és ime most mutatja meg igazi énjét, páratlan jószíviségét, mellyel az elesett gyermekek gondozását teljesíti.

Lőwy Vilmos városi tiszt, mondott még beszédet, mely után a kedélyes társaság még soká együtt maradt.

Hogy statisztikával is szolgáljunk, kötelességszerűen megemlítjük, hogy felruházva lett: 50 gyermek. Anyagilag támogatják az egyesület ez ünnepélyét: az ujpesti „*Vidám*” asztaltársaság 68 K, „*Etus*” asztaltársaság 60 K, *Sehneider* József 50 K, *Révész* János 30 K, *Riger* Jenő 10 K. Ajándékokkal hozzájárultak: *Glasz* Józsefné 50 személyre özsonna, *Gyárfás* Emilné 100 drb pozsonyi mákospatkó,

Kitűnő kávéházi italok, hideg büfé.

Polgári árkak.

BALOGH ARMIN ELITE kávéház és szállodája

Ujpest, Árpád-ut és Apponyi Albert-utca sarkán.

Minden nap elsőrendű cigányszene.

Telefon: 44-65.

Máté Ambrus nagy mennyiségű kalies és alma, Winkler Nándor 100 kolbász, a VII-ik számú „Háztartási” fiók Nagy Lasjos utján 10 klg. alma és 50 drb papirzacskó s végül az „Uranus” mozgó ingyen előadást adott a sok apróságnak.

Irodalom. Művészet. Színház.

Porzolt Kálmának a „Pesti Hírlap” főmunkatársának az „Esti levelek Zsoltjának” 30 éves írói jubileuma alkalmából 10 kötetben megjelentek összegyűjtött szép-irodalmi munkái. E jeles irodalmi művek egyetlen könyvtárból sem hiányozhatnak. Ezért a Porzolt-jubileumi bizottság, melynek gróf Andrássy Géza, gróf Edelsheim Gyula Lipót, gróf Karácsonyi Jenő és Sztéryény József az ügyvezető elnökei, s amely bizottságnak tagjai, a különböző egyletek kiküldöttjeiből alakultak, azzal ajkereklemmel fordul az Egyletek elnökségeihez és a szépirodalmat kedvelő közönséghez, hogy Porzolt műveit megrendelni szíveskedjenek. A tíz kötet bolti ára 40 korona, de akik előre beküldik a pénzt vagy utánvételes küldéssel megrendelik, azok 30 koronáért kapják. A megrendelés s az előfizetési pénz a Lódrádi testvérek könyvkiadóhivatalába (Budapest, V. Váci-körút 78.) küldendő, ahonnan a könyvek azonnal megküldetnek.

Az Ujpesti Népszínház vezetésében sokat ígérő változás történt. A színház művezető-igazgatójává ugyanis sikerült Kövessy Albertet a vidéki színházak elsőrangú igazgatóját megnyerni. Kövessy Albernek „Jó darabok! Fegyelmezett előadások!” a színházi programja, amellyel már sikerült neki a pécsi, kecskeméti és miskolci színházakat az elsőrangú színházak közé emelni. Reméljük, hogy az ő művezetése és igazgatása az Ujpesti Népszínházat is fel fogja virágoztatni. Hogy e reményükben nem fogunk csalódní, arról már is bizonyosságot nyertünk a múlt heti előadásokon és a műsortervezet által.

Az új művezető-igazgató ugyanis a következő jeles darabokat akarja gyors egymásutánban színre hozni: „Piktörök. A bajusz. A farkas. A faun. Erős láncok. Hivatalnok urak! Éva. Primerose. A mexikói leány. Boszorkányvár. Bibliás asszony. A cigányprimás. Carmen”

Ime az újdonságok egész sorozata, régi örökké szép darabokkal vegyítve.

A régi igazgatás működése a „Gül Baba” c. zenés színjáték előadásával záródott le. E színjátékban páratlan alakítással mutatott be Balogh Béla a Mujkó cigányt. Kitűnő volt P. Kornai Margit is, mint Gabor diák, Fehér Gyula mint Gül Baba és Vákár mint budai bíró.

Az új művezető-igazgató „Az ingyenélők.” „A csikós.” „A nebutánvirág.” „A postás fiú” és a „Kormánybiztos” színrehozatalával kezdte meg működését még pedig fényes eredménnyel. Az egyik előadás jobban sikerült a másiknál. Az ösztajék és az egyes szereplők játéka egyetlen szóval, egyetlen tagjelzéssel sem hagyta el a művészet színvonalát.

Az „Ingyenélőkben” Krémer J. Pintér Imre, Parlagi K. mint vendégek tüntették ki magukat, de a tapsokból bőven kijutott Balognak, Fehér Gyulának, Vákárnak, Harsányi és Kendy|Boriskának.

A „Csikósban” Hegyi Lili (Rózi) s vendégként Várady M. (András bojtár), míg a „Nebántás virágban” Feledí, Horváth, Vákár és Balogh excelláltak. A „Postásfiú és Huga” énekes bohózat előadásakor zsufolt ház tapstolt a vendég Latabárnak, (Muki levélhordó) a Királyszin-

ház ünnepelt művészeinek, míg a „Kormány bizos” bohózatban Szőreghy mint betőrő és alkormánybizos agyon kacagtatta a közönséget, de kitűnő alakítást láttunk Fehér Gyulától, Gergelytől, Harsányi és Gáti Gittától is.

Az ő-évek legsikerültebb előadása volt a „Színészvör”. E kedves zenéjű szellemes és ötletes szövegű operettben a szó-szoros értelmében remek művészi alakítást láttunk Szőreghy Gyulától (Torelli komikus) és Hegyi Lilitől (Nelli szubrett), kitűnő volt Balogh Béla (Blank szivattyúgyáros), Békéssy (Alfréd fia), Erneyei (Blank üzlet-társ), Nagy Vilma (Betulia), Vakár (Norbert nyug. őrnagy), Gergely (dr. Clusius) stb. stb. Ezen előadás alatt tényleg a legjobb fővárosi színházban képzeletük magunkat.

Színházunk nemcsak új művezetőt, hanem új titkárt is kapott Cserny Béla-ban akinek eddigi vidéki szereplése biztos záloga annak, hogy számottevő segítő-társ lesz Kövessynek.

Válasz az „Ellenzéki Ujságnak!”

Az „Ellenzéki-Ujság” múlt évi 5 ik számában „A mult és a jelen” című cikkében durva támadást intéz ellenem s azzal a jóslattal végzi cikkét, hogy gyanusításokkal és rágalomokkal még megöröhetem azt, hogy „gy mint a Müller-féle trafikból a Diamantstein üveg üzletébe egy rúgással aro repülök vissza, ahol a napvilágot megpillantottam.”

E támadásra csak az igazság kedvéért válaszolok.

Negyvenéves írói és szerkesztői pályám bizonyítja, hogy én soha sem gyanusítottam és rágalmaztam meg senkit. Soha se állottam a sajtóbíróság vagy az esküdtszék előtt, így az „Ellenzéki Ujság” felelős szerkesztőjét sem gyanusítottam és rágalmaztam semmivel, mert bizonyítani tudom, hogy hivatall, alkalmatossá ötször kért a h. polgármestertől.

Ennyi volt az egész, s erre se céloztam volna, ha az „Ellenzéki Ujság” a személyemet és vezércikkemet nem támadja előzőleg.

Ami pedig a Müller-féle esetet illeti, erre nyugodt lelkiismerettel kijelentem, hogy enyem sohasé ragtak ki a Müller-féle trafikból.

Tény az, hogy 1888. december hó 24-én Lasz Károly cs. és kir. főhadnagy es Tussy Károly urakkal megjelentem Müller trafikában és megkorbácsoltam Müllert, ment egy valótlan hirt terjesztett rólam a községi választások előtt. Hogy be nem vártam tanuimmal azt a percet, amíg Müller revolvert vagy más fegyvert ragad, az talán természetesebb dolog, mint az, mikor valaki K... boltjába menekült egy szerkesztő kollégám elől.

M. gjegyzem végül, hogy ez a kulykorbácsom még használható állapotban van s hogy ezután ha nem szűnik meg az „Ellenzéki Ujság” személyemet támadni: ezzel fogok válaszolni, mert elhatároztam, hogy tollal többé az „Ellenzéki Ujság” támadásaira nem reflektálok.

Ujpest, 1913. január 1-én.

Brankovics György

az „Ellenzéki Hírlap”. a „Hölgyek Lapja” fel. szerkesztője és a „Franklin Társulat” szerkesztője.

Boldog ujesztendőt
kiván
minden olvasójának és barátjának az
„Ellenzéki Hírlap.”

Pintér Károly,
a II. Rákóczi Ferenc társaskör elnöke
szerencsés és boldog újévet kíván
barátainak.

Az „Elite” kávéház
tulajdonosa, **Balogh Armin** minden barátjának és nagybecsű vendégeinek szerencsés és boldog újévet kíván.

Boldog ujesztendőt kíván barátainak és vevőinek
Rubel A b a
ékszerész. István-ut 7,

Hoffmann Károly
borbély és fodrász. Árpád- és Apponyi-u. sarok, vendégeinek boldog ujesztendőt kíván.

Eichel Testvérek
ékszertruház tulajdonosok Árpád-ut 48
Boldog új évet
kivánnak üzletfeleinek.

A „sörös csizma” étterem tulajdonosa, **Steinhübel Jenő** és neje **Boldog új évet** kíván ismerőseinek, barátainak és vendégeinek.

A „sörös csizma” étterem főpincére **Deák Géza** a n. b. vendégeinek és ismerőseinek boldog új évet kíván.

Chobot Mihály tisztító intézet tulajdonosa üzletfeleinek és barátainak Boldog újévet kíván.

Nasser Testvérek
ékszerészek Árpád-ut 34. sz. **boldog új évet** kívánnak barátainak, ismerőseiknek, és vevőiknek.

Boldog új évet kíván üzletfeleinek, ismerőseinek és jobaráitainak

Gyárfás Emil
festő és mázó-ló-mester. Tavasz-utca 6.

Dürr János
okl. kőműves és ácsmester Ösz-utca 66. **Boldog új évet** kíván barátainak és üzletfeleinek.

Vevőinek boldog új évet kíván
özv. Weisz Bernátné
takarmány és fűszer kereskedő Árpád-u. 70.

Boldog új évet kíván
Révész János czeimentgyáros,
és építési vállalkozó ismerőseinek és üzletfeleinek.

Mayer Jakab
sajt vajú és csemege kereskedő Árpád-ut 64. Telefon 91. **boldog új évet** kíván vevőinek és ismerőseinek.

Ulrich József
lakatos és kúntmester
Boldog új esztendőt kíván üzletfeleinek és jobaráitainak.

**Arany- és ezüsttárgyak, órák
és ékszerek a legolcsóbban**

a szolidaságról híres

Eichel Testvérek

órák- és ékszerészeknél Ujpesten, Árpád-ut
48. sz. alatt szerezhető be. (Telef. 138-97.)

Elvünk az, hogy kevés haszon mellett jó,
szép és izléses kivitelű árut adjunk a t.
vásárló közönségnek. Ezáltal elérjük azt,
hogy minden vevőnk a legjobban meg lesz
elégedve.

KÉRELEM! Ha meg van elégedve, tu-
dassa másokkal is, ha valami panasa van,
forduljon azonnal hozzánk, mert csak így
tudjuk panaszát orvosolni.

**Javítások szakszerűen 3 évi jót-
állással elfogadtatnak.**

Hatosy Nándor és Tea utóda

SÁRADY SÁNDOR

ujpesti temetésrendező és hulla-
szállítási vállalata

Ujpest, Kemény G.-n. 1. sz.

Elvállal egyszerű és dísztemeté-
sek rendezését helyben és vidé-
ken, fővárosi kórházakból jutá-
nyos áron. Pontos és előzékeny
kiszolgálás. Temetési és hulla-
szállítási ügyekben ingyen ad
felvilágosítást. — Telefon 70-91.

Ujpesti Polgári Hitelszövetkezet

Ujpest, István-tér 20.

Felhívás.

Az Ujpesti Polgári Hitelszövetkezet fennállásának **tizen-
negyedik éve** befejezéséhez közeledik.

Egy futópillantás szövetkezetünk mérlegeire meggyőzhet
mindenkit arról, hogy következetesen töltöttük be azt a hivatást,
amely — a takarékoságra való buzdítás jegyében üzletrészek
jegyzése és pontos fizetése alapján — tagjaink hitelígényeinek
körülmétektől kielégítésében nyilvánult.

A nyomasztó ipari, gazdasági és pénzügyi viszonyok köze-
pette is a felmerülő hitelígényeket testvérintézetünk, a **Polgári
Takarékpénztár Részvénytársaság** támogatásával ké-
pesek voltunk kielégíteni s ezáltal meg tudtuk óvni tagjainkat
a kölcsönök kamatlábának telemes emelésétől.

Bizva a testvérintézet további támogatásában, kérjük tag-
jainkat, hogy törekvéseinkben eddigi jóindulatukkal bennünket
támogassanak és felhívjuk tisztelt Polgártársainkat, hogy szövet-
kezetünk tagjai sorába mielőbb belépni szíveskedjenek, mert a
kölcsönök a belépés sorrendjében fognak folyósíttatni.

Az Igazgatóság.

... .. **III. ERKER ANDRÁS UTÓDA**

Lampl Simon

festékkereskedő Ujpest, Árpád-ut 54. sz.

Melocco-
cement
főraktár.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromon
lévő finom olajfestékeimmel, hengeren
őrölve finom festékek. Padlófesték-
különlegességek: »Pillanati-padló-
fénymáz, gyorsan szárad, fényét ál-
landóan tartja, szagtalan. Parkett-
paszták és beeresztő. Parkett-kefe,
tisztla sörte. Kencék, lakkok és mázak
garantált tiszta áru. — Marx-féle
zománc (Email-festék) fürdőkádak
és kerti bukorok részére. — Ecsetek,
korongkefék, összes háztartási cikkek
nagy választékban. Művészeti olaj-
festékek, kazetták és festővászon.

Telefon:
13—08.

Gipsz
nagybani
eladás.

RÉVÉSZ JÁNOS

Telef. 174-15. csatorna-készítő Telef. 174-15.

Ujpest, Ósz-utca 12. sz. (Saját ház.)

Elvállal: boton-munkákat, csatornázásokat, kövezési
és földmunkákat. Készít és elad betoncsöveket, cement-
lapokat és kútköveket. ::

**Tanulóhegedűk, fuvó-
hangszerek gramolon,
cimbalom, stb.** olcsón
beszerezhető

Varju Béla

hangszerésznél Ujpesten,
Árpád-ut 61/a. szám alatt.

Olcsó hangszer-kellékek.

Javítás jutányos áron.

Árjegyzék díjtalan.

Telefon: 141-58. Alapított: 1875-ben.

Martinovics József

fémáru-gyára
Ujpest, Lőrincz-utca 13—15.

Öntvények, keményforrasztások,
esztergályozás, fémcsiszolás és
mindennemű csapok javítása a
legjutányosabb árban készített-
nek. Öntvények készülnek nickel,
pakfom, réz, alumínium, stb.
fémekből, elsőrendű kivitelben.

DÜRR JÁNOS

okl. kőműves-
és ács-mester

UJPEST, Ósz-utca 66. szám alatt.

Vállal :: :: építkezést,
külön kőműves- és külön ácsmunkát is.
Kívánatra készít terveket is.

ELLENZÉKI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre.....	8 korona
Fél évre.....	4 „
Negyed évre.....	2 „

Feladás szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY
Társzerkesztő:
GYENESI EMIL

Szerkesztőség: Deák-utca 8. szám alatt
Kiadóhivatal: Király-utca 1.

Hirdetések mértékelt díjazás szerint.

Segítsük az ipart!

Szépítsük a várost!

Négyszáz évvel Krisztus születése előtt a Sziciliából származó *Anarchis*, aki Görögországot és a rómaiak birodalmát beutazta, terjedelmesen leirta utazását és szerzett tapasztalait s Athene városáról irt fejezetében azt mondta:

»Egy városnak és lakosságának műveltségi színvonalát: utcáinak és tereinek tisztasága, középületeinek száma és szépsége, kulturális intézményeinek sokasága, költői, történelmi, tudományos és egyéb irodalmi termékeinek s a képzőművészeti alkotásoknak az elterjedése és pártfogása után lehet a legjobban megítélni!«

Csaknem harmadfél ezer év mult el Anarchis utazása óta, de az igazság, amely az idézett szavakban rejlik, még ma is szent igazság!

Gondolkozunk ez igazság fölött most, amidőn az új év küszöbét át léptük s amidőn még 354 napunk van Szilveszter estélyéig

Tekintsünk végig utcáinkon és tereinkre, állapítsuk meg mennyi középület és kulturális intézmény hiányzik még városunkban s az irodalmi, tudományos és képzőművészeti alkotásokat

tásokat mennyire terjesztjük és pártfogoljuk: és azután ítéljük meg részrehajlatlanul lakosságunk műveltségi színvonalát.

Ez az ítélet, ha igazságos lesz, semmi esetre sem lesz kedvező.

Tagadhatatlan tény ugyanis, hogy utcáink és tereink piszkosak s kevés kivétellel rendezetlenek. Ebben az évben tehát a városi hatóságnak mindennek előtt az utcák csatornázásáról és kövezéséről kellene gondoskodnia s a városi hatóságot ebbeli törekvésében minden lakosnak, még áldozatos árán is, kellene támogatnia. Gondoskodnia kellene továbbá a város különböző pontjain árnyékos sétaterületekről, amiről annál könnyebben gondoskodhatnánk, mert hiszen ott van a Dunapartja, ott van a Széna-tér bal oldalon és több más kisebb-nagyobb terület. Gondoskodni kellene annál is inkább, mert a rákospalotai erdőft kiakarják vágatni s így ezt az üdülő helyet is elvesztjük.

Tagadhatatlan tény, hogy a középületekben nagyon is szegények vagyunk. — A m. kir. postahivatal, a főgimnázium szűkös, a célnak meg nem felelő bérházakban kinlódik. Ovodáink többnyire régi, a követelményektől nagyon is távol eső házakban vannak elhelyezve. A városi ható-

ságnak ebben az évben tehát eminens kötelessége volna a főgimnázium és a központi postahivatal felépítését végre-valahára kisürgetni s a modern igényeknek és a gyermekek egészségi állapotának megfelelő ovodákat építeni.

Kulturális intézményünk volna egy-kettő, de az is csak sinlódik. A Népszínház éppen azok, akik intelligens embereknek tartják magukat, mint az ördög a szentelt vizet, úgy kerülnek. A Conservatórium adósságokkal küzd s ha a zenegyeseület tagjainak a száma megapad, becukhatja a boltot, hiába küzdött évtizedeken át.

Valóságos fehér holló, aki a képzőművészetet pártolja. Festő- és szobrász-művésznök ugyan volna elég, akik értékes kiállításokat is rendeznek, de nagyon kevesen méltatják arra, hogy művészi alkotásaikat legalább megtekintsék s [még kevesebb azok száma, akik egy-egy kis képet vagy szobrocskát vásárolnak, kártyázásra és malomkerék nagysága kalapokra azonban van pénz elég.

Az irodalom, tudományos művek a sajtó pártolása még szóba se jöhet nálunk, ki vásárol könyvet Ujpesten? Az előfizetési felhívásokra nem hederitenek. A fővárosi könyvkereskedők Ujpestre éveken át egyetlen egy köny-

TÁRCA

A házasságról.

Irtja: Szemere Gyula.

A házasság nagy dolog. A kik benne élnek, érzik annak nyomasztó voltát hazugságaival, perlekedéseivel és unottságaival leginkább.

A nő mindenkor nyer a házassággal bármilyen értékkel vagy vagyonnal bír is. Van a ki vagyonhoz, előkelő társadalmi posztóhoz, előkelő névhez jut s a mi a legkevesebb, hogy az esküvője után a maga asszonya lesz s azt teszi, a mi jól esik.

A kinek pedig eddig mindig hallgatni kellett s az akurás csak fogalom volt, most maga parancsolhat a maga házában, vendégeket fogadhat, — jöhet, mehet, a nélkül, hogy valakinek engedélyét kellene kikérnie, vagy utjáról beszámolnia.

Sok szegény lány nál azonban még ennél is többet jelent, kinél az elhagyatottság végét jelenti. Örültség azonban csupán azért férjhez menni, mert fél, hogy vénségére egyedül marad.

A kereső nőnél a férjhezmenetel nyugalmat biztosít a sok ezaladgálás s untató munka után; a házárto, civakodó természetű leány pedig alig várja, hogy testvérei közül s szüleinek haragja elől kiszabadulhasson. No de ez nem is válogathat. Férjhez megy a legelsőhöz, aki megkéri.

Vannak oly lányok is, a kik csak nevet

akarnak szerezni, sőt olyanok, kik üzletnek tekintik a házasságot s valami ürügy alatt ott hagyják férjüket s nőtartásért perlik az áldozatot.

Legújabbban Newyorkban Friderich Thompson a Divoree Insurance Company című elválás ellen biztosító társaságot alapította meg, a mely a házaseleket nemcsak minden nőtartási és válási veszedelmektől mentesíti, hanem a kölcsönös és kényelmes megszabadulástól is biztosítja és fizeti egy a nőtartás, mind a válópór költségeit.

Ducára, hogy csak a férj fizeti a biztosítási díjat, elválás esetén mindkét házastól élvezi a biztosítás előnyeit: A férj először, hogy megszabadulhat feleségétől s megőszülhet egy boldogabb jövő reményében, másodsor pedig, mert nem kell tartásdíjat fizetnie; a nő viszont nem a bíróság útján kicsikart s férje által odabott átkos pénzt, hanem a biztosító társaság pénzét kapja meg, a mely őt jogosan megilleti.

Nem tudom, ha a biztosítás eme fajtáját nálunk behoznák, mi lenne több, a házasságok vagy az elválások száma? De mindenesetre a bíróságok tiltakoznának ellene legjobban!

A házasság egyébként a leányokra nézve a legkényelmesebb foglalkozás, oly mesrettség, a melyre készületlenül is bele mernek vágni. És — végtére melyik leánynak nem tűnik a házasság rózsás színben, melyik vél csalatkozni?

A nő szépség egy nagy tükörnek felel meg, természetesen annak, a ki azt kama-

A nő szépségével ugyszólván könnytelen azokkal felvenni a versenyt, kiknek életmódjuk a hódításon alapszik, mert tudja, hogy ezzel nemcsak önönmagának, hanem férjének is tetszik, de különben is a divathoz is kell alkalmazkodnia

Egyrészt talán épen ez a divathóbort az oka, hogy a fiatalág olyannyira túrtúzkodik a házasságtól s inkább a babarendszernek hódol, a melynek ugyan jogrendje sem erkölcsi törvénye még nincsen, de kényelmesebb, mert a babarendszer alapján a férfi van előnyben, míg a házasságnál a nő, a kinek ez a törvényes állapot nemcsak előny, de uagy feyyer is a kezében.

Bármiként is jön létre a házasság, az a férfi részéről vagy kényserülésből történik, vagy lépre csalják; a merem mondani alig van férfi, a ki a mostani időben azzal a szándékkal közeledik egy nőhöz, hogy azt elvegye, mert a házasságban nemcsak annyi unott, kimerült alakokat lát, hanem alig tudja elhinni, hogy egy nő szerény jövedelme mellett tudna találni, ki annyi lelkierővel bírna, hogy le tudna mondani a megszokott nagyobb lakásról, cselédségről, színházról, zsurról, toilettekről, s a szerény visszahúzóda. dolgozva az otthonában, találna pótlást mindezekért, mert utóvégre a boldogság nem a fényezés és divat azertelen ügyesébből, hanem a kölcsönös alkalmazkodás és a tapintat mellett a megértésből van felépítve. A nő, a feleség ne követelje, hogy a férj őt értes meg, hanem iparkodjék, hogy ő értes meg a férjét!

Vége következik.